

hodnjega mesca; 4. dan t. m. je bila poslednja seja in sklenilo se je ž njo posvetovanje o občinski (srenjski) postavi. Med važnije sklepe spada ta, da se med občino (srenjo) in deželni zbor more (pa ne mora) vmestiti še viša, to je, okrajna ali okrožna (kantonska ali kresijska) srenja, ako deželni zbor to sklene. Ona obsega tedaj več navadnih srenj, ki se zavolj vzajemnih zadev družijo v kolo te večine. Ne stanovitne opravila opravlja od nje izvoljeni odbor in predstojnik; shaja se pa ob odločenih časih ali po sklicu njenega predstojnika.

Osnova občinske postave, kakor jo je zbornica poslancov v 26. razdelkih sklenila, varuje samostojnost srenj, nje gospodarstvo z lastnim premoženjem itd.; tudi pripušča, da se srenje, ki so bile po občinski postavi od leta 1849 v eno združene, morejo spet ločiti in same svoje biti, ako so v stanu spolniti vse tiste dolžnosti, ki jih bojo dotekle po tistih opravilih, ki jim jih bo izročila vlada v oskerbovanje. — Omeniti imamo iz razprav izbornice poslancov še sledeče imenitnije reči.

Dr. Klaudi (poslanec česki), spoznavši silno potrebo, da se ustanovi nova postava za tiskanje knjig in časnikov, je predložil zboru to v posvet in sklep. Ta predlog je bil enoglasno sprejet in 12 poslancov je bilo izvoljenih v odbor, kteremu je pozneje tudi ministerstvo podalo svojo osnovo, ki jo je o tej postavi izdelalo.

Minister Lasser je zboru naznanje dal, da je presvitli cesar poterdil od obeh zbornic soglasno osnovano postavo zastran neodgovornosti in nedotakljivost, državnih in deželnih poslancov.

Minister Plener je odgovoril na popraške nekterih poslancov, ki jih je prejšnji dni sprejel, državni minister Schmerling pa tudi na tri, namreč zastran jesuitskih gimnazij, ki jo je sestavil prof. Brinc, — zastran šole v Novem, za katero je poslanec Ljubiša, in zastran učnega jezika v slovanskih deželah, o kterem je dr. Toman pred nekimi tedni zastavil vprašanje. Minister napominja v tem odgovoru, kako je vsled cesarskega ukaza od 8. avg. 1859 še bivše ministerstvo za nauk zapoved dalo vsem namestništvom taci dežel, v kterih je slovenskega ljudstva mnogo, da naj se še tega leta natanko posvetujejo, kako bi se omenjeni ukaz (dotikajoč ravnopravnost jezikov) dal izvršiti, ter da naj za to izvršenje storé primerne priprave. Dospelo so mu, pravi dalje, vsled tega sporočila od českega in moravskega namestništva, in od šlezke in kranjske deželne vlade. Nadalje razklada, kako je vsled teh sporočil in nasvetov napravljeno na Českem 10 českih gimnazij, 4 nemške in 7 mešanih. Na českih gimnazijah se ima učiti keršanski nauk samo v českem; drugi predmeti pa na doljni gimnazii po večem v českem, na gornji pa po večem v nemškem jeziku; na mešanih gimnazijah je česki jezik v vseh razredih zapovedan predmet, razun tega se ima za česke otroke keršanski nauk po česki učiti; potem je učiteljem ukazano, da imajo podučevaje v matematiki in v prirodoslovnih znanstvih dodajati česko terminologijo, in prestavljaje klasike rabiti česki in nemški jezik. Tudi je českim otrokom prosto, pri izpraševanju v českem jeziku odgovarjati. Na nemških gimnazijah ima česki jezik po vseh razredih po 3 ure na teden biti obligaten predmet. Na Moravskem se bo ravnalo na priliko tako, kakor na českimi mešanih gimnazijah, samo da se bo sèm ter tje tudi latinščina v českem jeziku učila.

Gledé nas Slovincov pa daje minister sledeči odgovor: „Kar se tiče slovenskega, po besedah popraške tako sila zatiranega jezika, to so poterdili, tako ordinariat kakor škof ljubljanski in deželna vlada, da je celo nemogoče učiti v slovenskem jeziku kaki drug predmet ko keršanski nauk, ker slovstveni učilni pomočki čisto manjkajo. Komaj, komaj je bilo mogoče, poterditi neki, vsaj po ne-

koliko pripraven katckizem od Blaznika, da se bo rabil za učilno knjigo pri podučevanju v slovenskem jeziku. V tem oziru tedaj ne morem nikakor več storiti, kakor da bo po soglasnem nasvetu ordinariata in deželne vlade v Ljubljani za keršanski nauk vprihodnje tudi slovenski jezik učilni.“

— Še živi želva (šildkrota), ki jo je cesar Karl VI. dal na cesarski vert (vert terezianuma); po takem je že čez 130 let stara; le poleti prileze iz podzemeljskega zimskega stanišča.

Štajarsko. Iz Gradca. 30. dan p. m. je po višem ukazu c. k. policija preiskavala stanovanje vredništva nemškega časnika „Volkestimme“ in vse časnike in pisma, kakor tudi obilo iztisov „Volkestimme“ vzela; odgovornega vrednika so zaperli. Govori se, čeravno ni bil noben list poprej v prepoved djan, da je 24 listov ukrivčenih.

— Iz Marburga. Velikansko poslopje, ki bo delavnica za vozove in druge reči, ki jih železnica potrebuje, se je začelo pri nas zidati, ter mora do prihodnjega poletja gotovo biti. 800 delavcev dela sedaj tù.

Hervaško. Iz Zagreba. Deželni zbor praznuje do 15. dne t. m. 55 zbornikov pa je ostalo v Zagrebu, da delajo v dotičnih odborih.

Česko. Iz Prage 4. okt. Včeraj je oklical mestni odbor z razglasi, na vogle vseh ulic pribitimi, da z dovoljenjem c. kr. deželne vlade in vis. škofijstva se po vseh mestnih ljudskih šolah bojo šolski nauki učili v domačem (českem) jeziku; nemški jezik se bo, od 3. razreda naprej, učil kot predpisan predmet.

Ogersko. Iz Pešta. „Hirnök“ piše, da je k. deželno poglavarstvo uradnikom peštanske županije resno ukazalo, naj opravljajo svoje opravilo tako dolgo, dokler vlada ne bo družih uradnikov izvolila na njih mesto.

— V Kolti, neki vasi komarnske županije, je stavil unidan nek mlad ključar, da bo, ne ganivši se pred, 2 poliča slivovice in 7 poličev vina spil, zraven pa 20 zemelj in 1 funt slanine (špeha) snedel. Res je dobil stavo, pa drugi dan je — umerl.

Rusovsko Poljsko. — 4. t. m. ponoči se je v poljskem mestu Čeladzi punt unel; table z rusovskimi orli so s hiš potergali in poljske na mesto njih djali; župana so umorili.

Černagora. Knez je zaverigel pogoje, ki mu jih turško vlada ponuja; zato ostane meja črnogorska terdo oblegana od turške armade.

Listnica vredništva. Mnogim gosp. naročnikom „Novic“: Že večkrat smo opomnili, da, kakor pri vseh družih časnikih, kjer vrednik ni založnik, tudi vredništvo „Novic“ nima z njih naročili in pošiljanjem *celó nič* opraviti. Prosimo tedaj vnovič prav lepo, naj se nam nobeno naročilo, pa tudi nobena reklamacija ne pošilja, ker mi ne moremo storiti družega, kakor prejeto pismo podati založni. — Gosp. J. Gerš: Obširne bukve v slov. jeziku, ki obsegajo vse razdelke kmetijstva, že imamo; spisal jih je g. fajmošter Zalokar na stroške kmetijske družbe in dobijo se pri gosp. Blazniku za 80 nov. krajc. pod naslovom „Umno kmetovanje.“ Letošnja „velika pratika“ našteva vse slov. knjige gospodarske. Spisek o parlam. jeziku bi nam dobro došel. Les. članek bote dobili. — Slavni čitavnici Mariborski: Še le v pondeljek popolde smo prejeli Vaš poziv itd.; ni tedaj bilo mogoče za sredo. — Gosp. F. M. na K: Nismo prejeli; ostalo je zdaj že zastarano. — Gosp. G. Š: Dopis iz Štaj. prosimo v začetku nekako predelati. Berc aus je dobra smešnica.

 Današnjemu listu je priložena 18. pòla „Povestnice“.

Kursi na Dunaji 8. oktobra.

5 % metaliki 67 fl. — kr.	Ažijo srebra 37 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 80 fl. 40 kr.	Cekini 6 fl. 61 kr.